

Příběh staré mapy

Když se řekne Herget, zájemcům o historii Prahy hned naskočí to správné spojení. Hergetův ručopisný plán Prahy z let 1780 - 91 má velkou vypovídací hodnotu, ale navíc je jedinečný svými rozměry 245×294 cm. Velice přesné překreslení originálu vydané knižně v měřítku 1:1 bylo rozvrženo na 99 stran. Podle datace se autor této práci věnoval dva roky a to až na sklonku svého života. Zbavme se poněkud divoké představy, že by snad ve své pracovně vkleče na koberci maloval plán kousek po kousku. Jak to bylo, to ještě napíšu.

Nejdřív jsem se pokusila zjistit, čím se pan Franz A. L. Herget (1741 - 1800) zabýval předtím a byla jsem náramně překvapená. Svou životní dráhu nastartoval studii na teologické a poté na filozofické fakultě pražské univerzity a souběžně navštěvoval přednášky na technice. Profesorem inženýrských věd na Stavovské inženýrské škole (dnes ČVUT) byl jmenován už v šestadvaceti letech. Součástí výuky byla aritmetika, geometrie a trigonometrie. Od r. 1784 vyučoval matematiku na UK. V necelých čtyřiceti letech založil cihelnu na malostranském břehu Vltavy. Postavil ji na místě zchátralých

čp. 101 a 102, což byla rasovna a koželužna. V provozní budově byly dvě pece, sklad vápna a patrový sklad v dřevěné věži. Tehdejší cihly bychom poznali i dnes, na ložné ploše měly reliéf AH.

O čtyřicet let později už rodina Hergetů (syn Antonín a vnuk Max) provozovala cihelnu na Smíchovské a na vltavských březích pálila velmi kvalitní vápno, o devadesát let později dokonce skoupila celý vápencový vrch Barrandov a stála u vzniku jedné z našich nejstarších cementáren v Radotíně. V letech 1875–1878 Hergetovi také v Prokopském údolí postavili novou továrnu, kde se z místního jílu vyrábělo keramické zboží, například kameninové roury, dlaždičky a chodníková dlažba.¹

Na hezkém panoramatickém pohledu je v popředí dlouhá nízká budova. Je to několikrát přestavovaná původní Hergetova cihelna se zachovanou dřevěnou věží. Dnes se tam vejde Muzeum Franze Kafky, restaurace, výstavní prostory a několik bytů.

Jak se dá nakreslit takový plán? Musí se chodit, měřit, zapisovat. Na rozdíl od pana Langweila, který to vše při práci na svém modelu Prahy dokázal sám, pan profesor Herget měl dva pomocníky. Byli to jeho nejnadanější studenti ze Stavovské inženýrské školy. Výsledky jejich zápisů a měření pak zakresloval ve školní studovně.

Donedávna nebyl dostupný tisknutelný aspoň kousíček Hergetova plánu. Archiv hl. m. Prahy investoval do speciálního obřího skeneru, který snímá pruhy 250x50 cm a počítač je sesadil do celkového obrazu. Tak máme na poslední stránce pěknou přílohu.

¹ <https://www.kudyznudy.cz/.../po-stopach-pana-hergeta>

Další zdroje: <http://web.math.muni.cz/biografie/> a Wikipedie (podobenka)